

A SZAKKÉPZÉS ÁTALAKULÁSA – A KÖRNYEZETVÉDELMI KÉPZÉSEK JÖVŐJE

A gazdaság szereplői, elsősorban az iparvállalatok egyre sürgetőbben lépnek fel a szakképzés átalakításáért, hogy az oktatás jobban megfeleljen az ipar által támasztott igényeknek. Napjainkra mindennapi problémává vált a munkaerőhiány, létkérdés tehát a szakképzés népszerűsítése.

A Hulladékgazdálkodók Országos Szövetsége (HOSZ) 2020-ban változatlan formában indíthatja a hulladéktelep-kezelő OKJ-s képzést.

SZERZŐ: MAJOR ÁGNES FELNŐTTKÉPZÉSI SZAKÉRTŐ

Szakképzés 4.0

A magyar gazdaság versenyképességének egyik kulcsa a minőségi szakemberképzés. Ezt szem előtt tartva a negyedik ipari forradalom kihívásaira válaszul a kormány elfogadta a Szakképzés 4.0 stratégiai programot, a szak- és a felnőttképzés megújításának középtávú szakmapolitikai stratégiáját.

Magyarországon az európai átlagnál kevesebben vesznek részt szakmai képzésben, és a tendencia tovább romolhat. A gimnáziumban tanulók aránya 43 százalék, ami a kívánatosnál magasabb szint, és három éven belül az 53 százalékot is elérheti. A szakmai képzés során 12 százalék a lemorzsolódás. Az iskolai végzettség nélküli iskolaelhagyók aránya meghaladja a 10 százalékot (egyres térségekben csaknem 40 százalék), további problémát jelent, hogy az általános iskolát a tanulók 30 százaléka súlyos kompetenciahiányokkal fejezi be. A szakgimnáziumot a diákok közel fele érettségi után, szakmai vizsga nélkül elhagyja. A felnőttképzésben mintegy egymillióan tanulnak, e téren nem mennyiségi, hanem minőségi problémák tapasztalhatók.

Mindezekre tekintettel a kormányzat a piaci szereplőkkel egyeztetve célul tűzte ki, hogy az iskolák gyorsabban reagáljanak a gazdaság igényeire, a szakképzés erősítésével a fiatalok minél előbb kapcsolódjanak be a vállalatok életébe. Vonzó legyen számukra szakmát tanulni, és úgy kerüljenek ki az iskolarendszerből, hogy képesek legyenek alkalmazkodni az adott munkahely elvárásaihoz, valamint megfelelő alapjuk legyen az egész életen át tartó tanuláshoz. A munkahelyek mellett az oktatásnak is fel kell készülnie arra, hogy a munkakörök és a foglalkozások

gyors ütemben alakulnak át a digitalizáció, az automatizáció és a robotizáció következtében, sőt egyes szakmák eltűnnek, és újak jönnek helyettük. A folyamatos megújuláshoz a szakterületük legfrissebb technológiáit is ismerő elméleti és gyakorlati oktatók, valamint korszerű eszközökkel felszerelt oktatási intézmények szükségesek.

OKJ helyett szakmajegyzék

A célok meghatározását a jogszabályalkotás követte. A 2019. november 19-én elfogadott törvénnyel az Országgyűlés új alapokra helyezte a szakkép-

zés rendszerét, és számos új fogalom használatát vezette be. A szakmaszerzés alapmodellje az iskolarendszerű oktatás: ötéves technikusképzés és hároméves szakképzés nappali és esti tagozaton. A technikusok az első két évben, a szakképzősök az első évben a közismereti tárgyakon kívül alapozó szakmai ismereteket tanulnak, erre épül a következő években a szakmai specializáció. Az érettségi bizonyítványt a tanulók a technikus végzettséggel együtt szerezhetik meg, és a felsőoktatási továbbtanulásukat segíti az emelt szintűnek tekinthető szakmai érettségi osztályzatuk. A szakmai követelmények egységes érvényesítését akkreditált vizsgaközpontok működtetése biztosítja majd. A törvény, illetve a további tervezett jogszabályok az ipar és az iskolai oktatás közelítését segítik elő (duális képzés terjesztése, tanulói ösztöndíjrendszer bevezetése, szakmai oktatók ipari alkalmazottakhoz közelítő átsorolása).

Időközben megszületett az Innovációs és Technológiai Minisztérium előkészítő munkájára épülő 229/2019. (IX. 30.) korm. rendelet az Országos képzési jegyzék módosításáról. Az „Új OKJ” 177 szakmájának meghatározásában közreműködtek a szakmai igények közvetítésére létrehozott ágazati készségtanácsok is. A környezetvédelmi, vízügyi szakterületen a HOSZ aktívan szorgalmazta a készségtanács megalakítását, amelyben jelentős képviselete van.

A felnőttképzés alapvető átalakuláson megy keresztül. A mai gyakorlat szerinti, az engedélyezett körbe tartozó felnőttképzési tanfolyam indítására 2020. december 31-ig van lehetőség. Az Országos képzési jegyzéket 2021-től felváltó szakmajegyzék listáján szereplő szakképesítéseket csak iskola-rendszerű oktatás során lehet majd

megszerezni. A felnőttképzés a jövőben – az engedélyköteles körben – csak az iskolarendszerben oktatott szakmákra épülő továbbképzéseket, az ipar igényeihez rugalmasan alkalmazkodó rövidebb tanfolyamokat és részsakképesítésre felkészítő oktatást szervezhet majd.

Környezetvédelmi és hulladékgazdálkodási képzések – Mit kínál a HOSZ?

Környezetvédelmi szakterületen – most nem kitérve a vízgazdálkodásra – megmarad és az előzőekben bemutatott módon megújul az ötéves környezetvédelmitechnikus-képzés. Az első két év után választhatnak majd szakirányt a tanulók természetvédelem, hulladék-hasznosító, -feldolgozó, környezetvédelem és igazgatás szakképesítések közül.

A hároméves tanulást választók hulladékfeldolgozó munkatárs szakképesítést szerezhettek.

Az új rendszerben csak az iskolákban, nappali és esti tagozaton lehet majd a szakmajegyzékben található szakképesítést szerezni.

A jövőben is szükség lesz az iskolarendszeren kívüli képzésekre. A felnőttképzés jogszabályi kereteinek kialakítása még folyamatban van. A hangsúly áttolódik a rugalmas, az ipar igényeit rövid időn belül kiszolgáló, továbbképző, speciális ismereteket nyújtó tanfolyamok szervezésére.

A HOSZ évek óta arra törekszik, hogy oktatási kínálata a tagvállalatok és a tágabb szakma közvetlen igényeire reagáljon. Ez különösen érvényes a hulladéktelep-kezelő, 2020. december 31-ig még OKJ-s szakképesítést adó tanfolyamra. Ennek résztvevői döntő többségben a már a hulladékgazdálkodásban dolgozók közül kerülnek ki. A tanfolyam oktatói gyakorló vállalati vezetők, szakemberek és szakértők, akik azonnal hasznosítható ismereteket és gyakorlatot tudnak átadni a résztvevőknek. A több mint húsz rendszeres oktató tavaly az értékelés során tízes skálán 9,82 átlagot ért el, az általános elégedettség szint 9,78 volt. Elmondható, hogy a HOSZ oktatási tevékenysége „elébe ment” a kormányzat által napjainkban lefektetett szakképzési céloknak.

A HOSZ 2020-ban megszervezi a hulladéktelepkezelő-képzését, valamint igény esetén a hulladékgyűjtő és -szállító, továbbá a hulladékválogató és -feldolgozó részsakképesítést nyújtó tanfolyamokat. A sikeresen vizsgázók mindhárom tanfolyami típus végén jövőre még államilag elismert OKJ-s bizonyítványt szereznek.

A szövetség decemberben teszi közzé tanfolyami tájékoztatóját, de addig is várja az előzetes érdeklődést a 2020 tavaszán induló hulladéktelepkezelő-tanfolyamra az oktatas@hosz.org e-mailcímen Major Ágnes képzési vezetőnél (telefon: +36-30/900-7323).